

Vergaderjaar 2013–2014

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 1784

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 januari 2014

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij zes fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).

Fiche 1: Richtlijn bescherming bedrijfsgeheimen (Kamerstuk 22 112, nr. 1779)

Fiche 2: Aanbeveling kwaliteitskader voor stages (Kamerstuk 22 112, nr. 1780)

Fiche 3: Mededeling Kwaliteitskader herstructurering (Kamerstuk 22 112, nr. 1781)

Fiche 4: Mededeling Taskforce voor het Middellandse Zeegebied (Kamerstuk 22 112, nr. 1782)

Fiche 5: Richtlijn douaneovertredingen en sancties (Kamerstuk 22 112, nr. 1783)

Fiche 6: Mededeling strategische reactie op de uitdagingen in de Golf van Guinee

De Minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans

Fiche: Mededeling strategische reactie op de uitdagingen in de Golf van Guinee

1. Algemene gegevens

Titel:

Gezamenlijke mededeling van de Hoge Vertegenwoordiger voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid en de Europese Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's. Bouwstenen voor de strategische reactie van de EU op de problemen in de Golf van Guinee.

Datum ontvangst Commissiedocument:

18 December 2013

Nr. Commissiedocument:

JOIN(2013)31

EUR-lex:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=JOIN:2013:0031:FIN:EN:PDF>

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:

n.v.t.

Behandelingstraject Raad:

Raad Buitenlandse Zaken

Eerstverantwoordelijk Ministerie:

Ministerie van Buitenlandse Zaken

2. Essentie voorstel

Door het ontbreken van effectieve controle in de Golf van Guinee (GvG)¹, neemt de criminaliteit in de regio toe en vormt daarmee een bedreiging voor de regionale en internationale stabiliteit. De criminaliteit in de GvG betreft onder andere illegale visserij, piraterij, drugsmokkel, wapen-smokkel en oliediefstal. De EU heeft grote belangen in de regio op zowel economisch (import van olie en gas), commercieel (groeiende afzetmarkt en aanwezigheid EU bedrijfsleven) en veiligheidsgebied (regio is bekende doorvoerhaven voor drugs richting EU) alsmede ten aanzien van haar ontwikkelingsrelatie (vloeit voort uit beloofde EU steun bij bestrijding armoede en steun van economische ontwikkeling zoals omschreven in de overeenkomst van Cotonou (Benin))². Om deze belangen zo goed mogelijk te behartigen, wil de EU deze problematiek in een vroeg stadium bestrijden. Daarom heeft de EU een strategie opgesteld die zich richt op vier doelen:

- 1) het in kaart brengen van de dreiging en het belang benadrukken van regionale en internationale actie;
- 2) het assisteren van overheden met het oprichten van effectieve instituties ter bestrijding van criminaliteit in de GvG;
- 3) het ondersteunen van de regionale economieën, en;

¹ Voor wat betreft de reikwijdte van de EU strategie wordt onder de Golf van Guinee verstaan; de territoriale wateren en kusten van Senegal, Gambia, Guinee-Bissau, Guinee-Conakry, Sierra Leone, Liberia, Ghana, Togo, Benin, Nigeria, Kameroen, Gabon Congo-Brazzaville, Democratische Republiek Congo en Angola, inclusief de eilanden Kaapverdië en Sao Tomé en Principe.

² Overeenkomst tussen EU en ACS-landen d.w.z. minder ontwikkelde landen in Afrika, het Caraïbisch gebied en de Stille Oceaan.

- 4) het versterken van samenwerkingsstructuren tussen landen en regionale organisaties.

De EU stelt deze doelen te willen bereiken door o.a.:

- 1) het verbeteren van dataverzameling, het identificeren van geografische en thematische prioritaire zones voor EU-actie en het ondersteunen van de dialoog tussen maatschappelijk middenveld, bedrijfsleven en overheid;
- 2) het versterken van de justitie- en politieketen, maritieme controle en regionale samenwerking en het ontwikkelen van juridische kaders voor visserij en off-shore grondstoffenwinning.
- 3) het uitbreiden van maatschappelijke participatie bij de lokale economische ontwikkeling.
- 4) het verbeteren van planning, coördinatie en communicatie tussen de regionale partners (opvolging van Yaoundé-afspraken), het identificeren van belangrijke internationale partners en het ondersteunen van regionale organisaties.

De EU-strategie borduurt voort op verschillende initiatieven op o.a. nationaal niveau van lidstaten (toenemende samenwerking in de vorm van «joint patrols», toenemende steun van bilaterale samenwerking tussen GvG-staten en EU-lidstaten) en op regionaal niveau (Friends of the Gulf of Guinea initiatief) waarvan de EU lid is gericht op maritieme veiligheid in de GvG. Daarnaast sluit het voorstel aan bij bestaande ECOWAS³ en ECCAS⁴ strategieën, EU implementatie van internationale visserij-wetgeving) en bij initiatieven op internationaal niveau (twee VN-resoluties inzake piraterij in de GvG).

Bovendien sluit de strategie aan op de succesvolle regionale bijeenkomst in Yaoundé (Kameroen) in juni 2013, waarin de landen rondom de GvG afspraken hebben gemaakt omtrent regionale samenwerking teneinde een regionale maritieme strategie te ontwikkelen. De EU-strategie is navolging van Yaoundé gebaseerd op drie principes, te weten:

- 1) samenwerking met de onafhankelijke landen rondom de GvG, hun regionale organisaties en andere internationale organisaties in de regio;
- 2) geïntegreerde benadering van de problematiek, en;
- 3) toepassing van geleerde lessen uit andere regio's in Afrika (Sahel en Hoorn van Afrika).

Tenslotte betreft het betreft hier een mededeling van de Commissie waarin *geen* concrete wetgeving voor de toekomst wordt aangekondigd.

3. Wat is de Nederlandse grondhouding ten aanzien van de bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit van deze mededeling en de eventueel daarin aangekondigde concrete wet- en regelgeving? Hoe schat Nederland de financiële gevolgen in, alsmede de gevolgen op het gebied van regeldruk en administratieve lasten?

a. Bevoegdheid

De mededeling zelf bevat nog geen concrete wet- en regelgevingsvoorstellen. Wel doen de Commissie en de HV binnen hun competentie een voorstel voor een EU-strategie m.b.t. de problematiek in de GvG. Naar het oordeel van Nederland doen zich geen problemen voor met betrekking tot de bevoegdheidsvaststelling. De EU heeft bevoegdheden op het gebied

³ Economic Community Of West African States (ECOWAS)

⁴ Economic Community of Central African States (ECCAS)

van het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid (zie artikel 2, lid 4 VWEU) en ontwikkelingssamenwerking (zie artikel 4, lid 4 VWEU). Het betreft gedeelde bevoegdheden voor de EU en de lidstaten.

b. Functionele toets

– Subsidiariteit

Nederland heeft een positieve grondhouding t.a.v. subsidiariteit van de mededeling omdat het een beleidsterrein betreft waarbij handelen door de EU als geheel effectiever en efficiënter is dan handelen door de lidstaten afzonderlijk.

– Proportionaliteit

De aanbevelingen die de Commissie doet laten voldoende ruimte voor nationale besluiten en staan inhoudelijk in verhouding tot de geformuleerde doelstellingen. De proportionaliteitstoets is positief.

c. Financiële consequenties

Het is niet duidelijk op welke wijze deze strategie gefinancierd gaat worden. Vooralsnog is aangegeven dat de financiering deels zal geschieden vanuit het EOF, maar dat er ook zal worden gezocht naar financiering door internationale partners, financiële instellingen en het betrokken bedrijfsleven. De financiële gevolgen voor de EU zouden volgens Nederland opgevangen moeten worden binnen de bestaande financiële kaders.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland heeft door de intensieve handelsrelatie met de landen rondom de GvG, met name Nigeria, een direct economisch belang dat wordt geschaad wanneer de stabiliteit in de regio afneemt. Daarnaast wordt Nederland met haar internationale (lucht)haven, net als andere West-Europese lidstaten, geraakt door drugstoevoer vanuit Zuid-Amerika via de GvG.

Het kabinet ondersteunt de voorgestelde doelen en maatregelen voor een gezamenlijke strategie. De Nederlandse wens om te streven naar meer samenhang bij de inzet van het brede scala aan EU instrumenten en samenwerking met andere partners, komt in de voorgestelde EU-strategie goed naar voren. Dit is in lijn met de recente mededeling «Geïntegreerde benadering gericht op inzet in conflict- en crisisgebieden» (JOIN(2013)30). Daarnaast sluit de strategie aan bij de Kamerbrief over de EU en ontwikkelingssamenwerking (kamerstuk 21501-04-149) waarin de meerwaarde van de EU uiteen wordt gezet. Wel zal het succes grotendeels afhangen van de samenwerking met de betrokken landen. Nederland zal er op letten dat de verschillende initiatieven voor de GvG elkaar niet tegenwerken, maar elkaar juist versterken.

Tenslotte is het Kabinet van mening dat het Maritieme Analyse- en Operatiecentrum Narcotica (MAOC-N) te Lissabon, waarbij 7 EU lidstaten waaronder Nederland partij zijn, een nuttige bijdrage kan leveren bij het assisteren van overheden bij de oprichting van effectieve instituties ter bestrijding van criminaliteit in de GvG. Ook het recent opgerichte, mede door Nederland gefinancierde, Marine Trade Sharing Information Centre te Accra (Ghana) draagt bij aan de maritieme veiligheid in de regio.